
Nysa, st. 1, gm. loco, woj. opolskie, AZP 93-31/-

Informator Archeologiczny : badania 33, 188-189

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Sondażowe badania archeologiczno-architektoniczne prowadziła w październiku mgr Małgorzata Pytlak (autorka sprawozdania, Muzeum Lubuskie im. Jana Dekerta w Gorzowie Wielkopolskim). Finansował Lubuski WKZ w Zielonej Górze. Pierwszy sezon badań.

Celem badań było poszukiwanie reliktyw kościoła lub klasztoru cystersów. W pierwszym założonym wykopie, tuż pod darnią odkryto 5-metrowej długości kamienną ławę fundamentową północnej ściany kościoła. Ponadto odsłonięto kamiennie-ceglany fundament wschodniej ściany stodoły, zbudowanej w 1875 roku. Zarówno część kamieni, jak i cegieł użytych do budowy stodoły pochodziła prawdopodobnie z kościoła cystersów, który spłonął w 1872 roku.

Kamienne relikty ściany północnej składały się z jednej warstwy kamieni leżących na calcu. Praktycznie nie towarzyszył im żaden ruchomy materiał zabytkowy.

Założono ponadto trzy wykopy, których celem było uchwycenie elementów architektury kościoła w jego wschodniej części. W wykopie drugim natrafiono na trzy pochówki szkieletowe, które leżały poza prezbiterium oraz na gruzowisku, poprzecinane wykopami pod kable energetyczne i wodę.

Materiały zabytkowe z badań znajdują się w Muzeum Lubuskim im. Jana Dekerta w Gorzowie Wielkopolskim.

Badania będą kontynuowane.

MOGILNO, st. 1, gm. *loco*, woj. kujawsko-pomorskie, AZP 47-37/117

- klasztor (od okresu wczesnego średniowiecza po nowożytność)

Badania prowadzili prof. dr hab. Jadwiga Chudziakowa i mgr Wojciech Miłek (Instytut Archeologii Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu). Finansowane przez WKZ w Toruniu.

Badania ratownicze o charakterze wyprzedzającym prace budowlane prowadzono w związku z adaptacją zespołu poklasztorowego w Mogilnie na Międzynarodowe Centrum Młodzieży Katolickiej. Dwa wykopy badawcze założono w zachodnim skrzydle zabudowy, w pomieszczeniu salki katechetycznej, przy ścianie wschodniej. W wykopach zidentyfikowano trzy poziomy użytkowe. Na głębokości 99,25 m n.p.m. zarejestrowano pozostałości drewnianej podłogi z okresu nowożytnego. Niżej odnotowano występowanie warstwy późnośredniowiecznej i następnej z wczesnego średniowiecza. W części wschodniej założonych wykopów na głębokości około 0,5 m od poziomu współczesnego odkryto relikty fundamentu zbudowanego z kamiennych otoczków łączonych w części górnej zaprawą wapienną, dołem kładzionych na glinę. Relikty fundamentu pochodził z okresu późnego średniowiecza. Dokonane odkrycie dokumentuje fakt, iż w czasach późnego średniowiecza przystąpiono już do zabudowy zachodniego skrzydła *claustrum*. W wykopie I/99, w części wschodniej odsłonięto także relikty pieca grzewczego typu hypokaustum zbudowanego z cegieł na glinie i miejscowo zaprawie wapiennej z okresu późnego średniowiecza, natomiast w części zachodniej wykopu odkryto relikty drewnianej zabudowy klasztoru z 2. połowy XI i początków XII wieku.

Badania będą kontynuowane.

NYSA, st. 1, gm. *loco*, woj. opolskie, AZP 93-31/-

- centrum miasta późnośredniowiecznego

Ratownicze badania archeologiczne, przeprowadzone w terminie od 4 października do 24 grudnia przez Wacława Romińskiego, Mariusza Krawczyka (autor sprawozdania, Muzeum w Nysie). Finansowane przez inwestora prywatnego. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 546 m².

Wykop budowlany objęty ratowniczymi badaniami archeologicznymi zajmował centralną część placu rynkowego w Nysie, bezpośrednio na południe od nieistniejącego budynku ratusza. Teren ten do 1945 r. objęty był zabudową murowaną. Były to dwa ciągi kamienic przedzielone uliczką o szerokości 3,5 m. W wykopie od strony wschodniej odsłonięto zawalisko sklepionych pierwotnie pomiesz-

czeń ceglanych, zbudowanych na granitowych fundamentach, będących piwnicami istniejących tu niegdyś budynków i najprawdopodobniej pełniących pierwotnie funkcję kramów kupieckich. Ich powstanie datować można na przełom XIII/XIV, lub pierwsze lata XIV w., co potwierdzają źródła pisane, jak i ceramika znaleziona w warstwie kulturowej na poziomie fundamentów tych budowli. W wykopie od strony zachodniej odkryto 3 ciągi kamiennych murów fundamentowych o grubości dochodzącej do 190 cm, budowanych w technice *opus emplectum*, na zaprawie wapiennej, licowane kamieniem łamanym. Według źródeł pisanych, w tym miejscu Rynku na przełomie XIII/XIV wzniesiono kamienną budowlę, tzw. dom kupców. Poniżej opisanych elementów zabudowy murowanej nie stwierdzono istnienia nawarstwień kulturowych, z wyjątkiem związanych bezpośrednio z budową obiektów. Nawarstwienia wystąpiły jedynie na długości uliczki dzielącej dwa ciągi dawnej zabudowy. Składały się na nie: glina namuliskowa, szarżółta glina z domieszką humusu, czarny humus ze zbutwiałymi szczątkami organicznymi. Znaleziono tu też nieliczne fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej.

Poziom nawierzchni uliczki, już z okresu nowożytnego, wyznaczał ciąg płyt granitowych, posadowionych na głębokości 1,4 m poniżej współczesnej powierzchni.

Materiały oraz dokumentacja są przechowywane w Muzeum w Nysie.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Badaniach Archeologicznych na Górnym Śląsku i Ziemiach Pogranicznych”.

Badania nie będą kontynuowane.

Olchowa, st. 20, gm. Iwierzycy, woj. podkarpackie, AZP 103-74/105 – patrz: neolit

OLSZTYN, st. 1, gm. *loco*, woj. śląskie, AZP 88-50/1

- zamek (XIV-XVII w.)

Wykopaliskowe badania archeologiczne, przeprowadzone w terminie od 5 do 17 lipca, przez dr Stanisława Kołodziejskiego (Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Częstochowie). Finansowane przez Wyższą Szkołę Pedagogiczną w Częstochowie, WKZ). Trzeci sezon badań po wznowieniu (pierwsze prace badawcze – W. Błaszczuk 1959-60, 1969). Przebadano powierzchnię 0, 25 ara.

Badania zamku rozpoczęte w 1997 roku w rejonie wieży cylindrycznej, a w 1998 roku w rejonie wieży „starościńskiej”, w 1999 roku stanowiły kontynuację prac z roku poprzedniego i miały na celu rozpoznanie i udokumentowanie fundamentowych partii muru wieży oraz relacji pomiędzy murem obwodowym zamku i murem wieży. W toku badań rozpoznano mur obwodowy (z odsadzką) i mur wieży (bez odsadzki) posadowiony bezpośrednio na skale. Pośród materiałów archeologicznych znaleziono ponad 460 fragmentów ceramiki naczyniowej (XVI/XVII w.), liczne gwoździe, fragmenty szkła, dachówek i kości zwierzęce. Kilka fragmentów odkrytej ceramiki datowano na XIII/XIV w. Na uwagę zasługują fragmenty tynku z pobiałką i ornamentem wykonanym czarną farbą.

Badania nie będą kontynuowane.

OLSZTYN, st. XXIV, Targ Rybny, gm. *loco*, woj. warmińsko-mazurskie

- stare miasto – zasypana fosa z XIV w.
- osada miejska z XVI-XIX w.

Nadzory i wyprzedzające badania archeologiczne zachodniej części Targu Rybnego, przeprowadzone w terminie od 7 kwietnia do 5 maja przez mgr. Adama Mackiewicza (autor sprawozdania, ARCHEO-ADAM). Finansowane przez inwestorów prywatnych. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię około 1000 m².